

ΘΟΕ ΡΟΜΑ

Χρήστος Γκόβαρης & Μανώλης Ράντης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Ευρωπαϊκό και Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για τους Ρομά (2021-2030):

- Η ισότιμη κοινωνική ένταξη των Ρομά συνιστά ένα διαρκές εθνικό και ευρωπαϊκό ζητούμενο. Για το λόγο αυτό έχουν προσδιορισθεί σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο, για την περίοδο 2021-2030, οι εξής επτά στόχοι:

(α) τρεις οριζόντιοι στόχοι: **ισότητα, ένταξη, συμμετοχή** και

(β) τέσσερις τομεακοί: **εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία και στέγαση**

•

2. Η ΕΣΚΕ Ρομά 2021–2030 εστιάζει στην ολιστική προσέγγιση της ενεργητικής ένταξης των Ρομά

Η κατάσταση των Ρομά στη Θεσσαλία (συνοπτική περιγραφή)

- Η Περιφέρεια της Θεσσαλίας είναι μετά την Αττική, η μεγαλύτερη σε πληθυσμό Ελλήνων Ρομά Περιφέρεια της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, σε 9 από τους 25 Δήμους, σύμφωνα με τα στοιχεία που δήλωσαν οι Δήμοι, ζουν περισσότεροι από **16.500 Έλληνες Ρομά, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε 15 διαφορετικά σημεία αυτών των 9 Δήμων.**
- Και στη Θεσσαλία ο κοινωνικός αποκλεισμός των Ρομά γεννάται, συντηρείται και αναπαράγεται στους ακόλουθους τομείς: **Στέγαση, Απασχόληση, Εκπαίδευση, Υγεία και Συμμετοχή στα Κοινά**

1^ο στάδιο διαβούλευσης (ερωτηματολόγιο)

Δραστηριοποιούνται κυρίως στο χώρο της εκπαίδευσης (80%).

- **Οι δράσεις που υλοποιούν στους φορείς εκπαίδευσης είναι:**
- Προγράμματα κατάρτισης και στήριξης της σχολικής ένταξης
- Εκπαίδευση ενηλίκων
- Δημιουργική απασχόληση
- Σχέσεις σχολείου και οικογένειας

Βασικά συμπεράσματα:

- Τα ενταξιακά προβλήματα προκαλούν και συντηρούν κυρίως δομικού τύπου ελλείμματα (σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτικών)
- Δευτερευόντως αναφέρεται και ο τρόπος ζωής (συνθήκες ζωής και κουλτούρα) των Ρομά ως πηγή προβλημάτων (κυρίως στο χώρο της εκπαίδευσης)
- Τα σημαντικότερα προβλήματα στην αντιμετώπιση των εμποδίων ένταξης εντοπίζονται (α) στον τρόπο με τον οποίο οι επίσημοι φορείς καταγράφουν, αποτιμούν και αντιμετωπίζουν τα εμπόδια ένταξης και (β) στην αγνόηση της οπτικής των Ρομά.
- Είναι αναγκαίος ο σχεδιασμός νέων εργαλείων διάγνωσης των προβλημάτων ένταξης των Ρομά
- Είναι αναγκαία η επιμόρφωση των στελεχών σε φορείς που έχουν ως αντικείμενο την αντιμετώπιση ενταξιακών προβλημάτων των Ρομά.

Τελικές Παρατηρήσεις και Προτάσεις ανά Πεδίο Ένταξης

Η διαβούλευση ανέδειξε τρία βασικά εμπόδια σε σχέση με τα ζητούμενα της συστηματικής σχολικής παρακολούθησης και της σχολικής επιτυχίας των Ρομά μαθητών και μαθητριών:

- **Περιορισμένο εύρος ενταξιακού δυναμικού του σχολείου**
- **Ελλιπής κατάρτιση και επιμόρφωση των στελεχών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του σχεδιασμού και εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων**
- **Αντιλήψεις και στάσεις Ρομά και μη Ρομά**

Τελικές Προτάσεις

- **Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθόδων διάγνωσης της εκπαιδευτικής κατάστασης του πληθυσμού αναφοράς από την οπτική του ίδιου του πληθυσμού στόχου** (π.χ. βιώματα άνισης εκπαιδευτικής αντιμετώπισης, αντιξοότητες της καθημερινής ζωής κλπ.)
- **Σχεδιασμός και εφαρμογή τοπικών πολιτικών στήριξης της εκπαίδευσης παιδιών, εφήβων, ενηλίκων Ρομά, στη λογική μιας μακρόπνοης τοπικής συμπεριληπτικής πολιτικής, με ενεργό συμμετοχή της εκπαιδευτικής κοινότητας** (διευθυντές εκπαίδευσης, διευθυντές σχολικών μονάδων, εκπαιδευτικοί) **και των Ρομά γονέων/κηδεμόνων**. Μεταξύ των βασικών στόχων τέτοιων πολιτικών συμπερίληψης σε τοπικό επίπεδο συγκαταλέγονται η «από-γκετοποίηση» συγκεκριμένων σχολικών μονάδων, όπως και η μέριμνα για ψηφιακή πρόσβαση.
- **Η ενίσχυση των Κέντρων Κοινότητας με προσωπικό, κυρίως κοινωνικούς λειτουργούς**, με σκοπό τη συστηματική στήριξη της πρόσβασης στα σχολεία και στη διασφάλιση της συνεχούς παρουσίας των Ρομά μαθητριών/μαθητών σε αυτά.
- **Εμπλοκή των τοπικών φορέων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση δράσεων συμμετοχής των Ρομά μαθητριών/μαθητών στην κοινωνική/πολιτισμική ζωή της ευρύτερης κοινότητας/πόλης, σε συνεργασία και αλληλεπίδραση με άλλα μέλη της ευρύτερης κοινότητας** (δημιουργία κοινών χώρων συνάντησης)

Τελικές Προτάσεις

- Διαβούλευση για την καταπολέμηση του θεσμικού ρατσισμού στο σχολείο και δέσμευση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας γύρω από κοινές αρχές και πρακτικές πρόληψης/αντιμετώπισης τέτοιων φαινομένων
- Δράσεις ενισχυτικής διδασκαλίας και εμπύχωσης τις απογευματινές ώρες
- Διαβούλευση και συντονισμός τοπικών φορέων για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων που διαθέτουν εθνικά προγράμματα (ΕΣΠΑ) μέσω του Υπουργείου Παιδείας και αφορούν στην εκπαίδευση των παιδιών Ρομά
- Κίνητρα σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων για τη διαμόρφωση συμπεριληπτικών πολιτικών έναντι των Ρομά γονέων
- Επιμόρφωση προσωπικού τοπικών φορέων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση ενταξιακών δράσεων σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
- Εκπαίδευση των διαμεσολαβητών Ρομά